

Tematikus összeállítás

TRIANONRÓL – 100 ÉV MÚLTÁN

TRIANON – AFTER 100 YEARS

VENDÉGSZERKESZTŐK: ABLONCZY BALÁZS, ROMSICS IGNÁC

BEVEZETŐ

INTRODUCTION

Ablonczy Balázs¹, Romsics Ignác²

¹ tudományos főmunkatárs, Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet, MTA-Lendület Trianon 100 Kutatócsoport, Budapest

ablonczy.balazs@btk.mta.hu

² az MTA rendes tagja, egyetemi tanár, Eszterházy Károly Egyetem, Eger

romsicsignac@t-online.hu

A száz évvel ezelőtt, 1920. június 4-én aláírt trianoni békeszerződés értelmében Magyarország területe 325 ezer km²-ről (Horvátországot nem számítva 282 ezer km²-ről) 93 ezer km²-re, lakossága pedig 20,8 millióról (Horvátország nélkül 18,2 millióról) 7,6 millióra csökkent. Az elcsatolt területeken élő 10,6 millió ember közül 3,3 millió, tehát 30,2% volt magyar. A nem várt és hatalmas sokk miatt, amit ez a döntés okozott, évtizedekig burjánoztak a meseszerű, felelősségáthárító és bűnbakkereső magyarázatok. Ezek egy része még ma is él. A *Magyar Tudomány* szerkesztősége ezért döntött úgy, hogy a témával évek óta foglalkozó történészeket kér fel történelmünk e tragikus eseményének tárgyyszerű és hiteles bemutatására. Az összeállítás Romsics Ignác által jegyzett nyitó tanulmányának konklúziója szerint Magyarország felbomlása négy tényezőre vezethető vissza. Ezek a következők: (1) az ország soknemzetiségű jellege és a különböző nacionalizmusok explozív ereje; (2) a szomszédos országok, különösen Szerbia és Románia irredenta politikája; (3) a Nagy Háború győztes nagyhatalmainak stratégiai érdekei; és (4) a Kárpát-medencében kialakult polgárháborús állapotok és a hatékony határvédelem hiánya. Ez utóbbit elemezve Révész Tamás mellett érvel, hogy a közkeletű elképzelésekkel szemben a Károlyi-kormány katonapolitikája

nagyban támaszkodott az 1918 előtt kidolgozott tervekre. Zeidler Miklós magával a békeszerződéssel, annak létrejöttével, a nagyhatalmak elképzeléseivel és a magyar békedelegáció álláspontjával foglalkozik. Ehhez szorosan csatlakozik Bódy Zsombor tanulmánya, aki a békeszerződés több szempontból katasztrofális gazdasági és társadalmi következményeit vizsgálja. A magyar olvasóknak igazi novum Zahorán Csaba elemzése a román és a szlovák történeti diskurzus Trianonképéről. Az összeállítást Ablonczy Balázs beszámolója zárja az MTA Lendület programjának keretében 2016-ban indult *Trianon 100* című kutatásról, amely az elmúlt négy évben hét saját és három kooperációban készült kötettel jelezte, hogy milyen kutatási irányok lehetnek fontosak az elkövetkező években a sokak életét meghatározó, és a magyar köztudatban nagyon erősen jelen lévő történeti eseménnyel kapcsolatban.